

P8_TA-PROV(2014)0009

Situace na Ukrajině

Usnesení Evropského parlamentu ze dne 17. července 2014 o Ukrajině (2014/2717(RSP))

Evropský parlament,

- s ohledem na svá předchozí usnesení o evropské politice sousedství, o Východním partnerství a o Ukrajině, především na usnesení ze dne 17. dubna 2014 o ruském nátlaku na země Východního partnerství, a zejména destabilizaci východní Ukrajiny¹,
 - s ohledem na společné prohlášení ze setkání čelných představitelů skupiny G7, které se konalo v Haagu dne 24. března 2014,
 - s ohledem na závěry zasedání Rady pro zahraniční věci, která se konala ve dnech 17. března, 14. dubna, 12. května a 23. června 2014,
 - s ohledem na závěry zasedání Evropské rady, která se ukonala ve dnech 20. března a 27. června 2014,
 - s ohledem na závěrečnou zprávu mezinárodní mise OBSE/ODIHR pro sledování průběhu voleb ohledně předčasných prezidentských voleb na Ukrajině,
 - s ohledem na podpis závěrečných částí dohody o přidružení, včetně prohloubené a komplexní zóny volného obchodu, mezi EU a Ukrajinou dne 27. května 2014,
 - s ohledem na zprávy Úřadu vysokého komisaře OSN pro lidská práva o situaci v oblasti lidských práv na Ukrajině ze dne 15. května a 15. června 2014,
 - s ohledem na závěry zasedání Evropské rady o Ukrajině ze dne 1. dubna 2014,
 - s ohledem na čl. 123 odst. 2 a 4 jednacího řádu,
- A. vzhledem k tomu, že Ukrajina stále čelí závažným bezpečnostním, politickým a socio-ekonomickým problémům; vzhledem k tomu, že konflikt na východě Ukrajiny představuje vážnou překážku pro rozvoj a prosperitu země;
- B. vzhledem k tomu, že ruská okupace a nelegální anexe Krymu představují vážné porušení mezinárodního práva a mezinárodních závazků Ruska vyplývajících z Charty OSN, Helsinského závěrečného aktu, Statutu Rady Evropy a Budapešťského memoranda o bezpečnostních zárukách pro Ukrajinu z roku 1994, jakož i dvoustranných povinností vyplývajících z dvoustranné dohody o přátelství, spolupráci a partnerství z roku 1997;
- C. vzhledem k tomu, že dne 25. května 2014 byl Petro Porošenko zvolen novým prezidentem Ukrajiny; vzhledem k tomu, že volby monitorovala mezinárodní mise OBSE/ODIHR pro sledování průběhu voleb a že navzdory nepříznivému bezpečnostnímu prostředí na východě Ukrajiny a anexi Krymu ze strany Ruska byly v souladu s mezinárodními závazky a plně respektovaly základní svobody ve velké většině země;

¹ Přijaté texty, P7_TA(2014)0457.

- D. vzhledem k tomu, že nový prezident předložil patnáctibodový plán k mírovému řešení situace na východě Ukrajiny zachovávající svrchovanost, územní celistvost a národní jednotu Ukrajiny, jenž počítá s amnestií pro osoby, které se vzdají, za předpokladu, že nespáchaly vážné trestné činy, s vytvořením kontrolovaných koridorů pro odchod ruských námezdných vojáků a se zahájením otevřeného dialogu;
- E. vzhledem k tomu, že prvním krokem prezidenta Porošenka bylo vyhlášení jednostranného příměří v období od 20. do 30. června 2014 s cílem umožnit konzultace mezi Ukrajinou, Ruskem a separatistickými silami; vzhledem k tomu, že příměří jednostranně vyhlášené ukrajinskou vládou bylo opakovaně porušeno, zejména separatisty, a vedlo ke ztrátám na životech na obou stranách;
- F. vzhledem k tomu, že dne 25. června 2014 Rada federace Ruska schválil rozhodnutí prezidenta Putina vzdát se práva vyslat ruské ozbrojené síly na území Ukrajiny;
- G. vzhledem k tomu, že Rada pro zahraniční věci dne 27. června 2014 potvrdila analýzu Komise, že Ukrajina splnila všechna kritéria v rámci první fáze akčního plánu na uvolnění vízového režimu a zahájila druhou fázi tohoto procesu;
- H. vzhledem k tomu, že dne 27. června 2014 EU a Ukrajina podepsaly zbývající ustanovení dohody o přidružení, včetně prohloubené a komplexní zóny volného obchodu; vzhledem k tomu, že tato dohoda uznává přání ukrajinského lidu žít v zemi, kde platí evropské hodnoty, demokracie a právní stát;
- I. vzhledem k tomu, že prezident Porošenko se po neúspěchu jednostranného příměří rozhodl obnovit protiteroristické operace s cílem porazit separatistické povstání na východě; vzhledem k tomu, že ukrajinská armáda opět převzala kontrolu nad řadou měst na východní Ukrajině ve snaze přinutit povstalce a námezdní vojáky, aby se stáhli k Doněcku; vzhledem k tomu, že násilí však i nadále pokračuje;
- J. vzhledem k tomu, že ministři zahraničních věcí Německa, Francie, Ruska a Ukrajiny se dne 2. července 2014 sešli v Berlíně a dohodli se na řadě opatření, která by měla vést k udržitelnému vzájemnému příměří na východě Ukrajiny;
- K. vzhledem k tomu, že prezident Porošenko vyjádřil ochotu další příměří, pokud budou plněny následující tři podmínky: že bude klid zbraní dodržen oboustranně, budou propuštěni všichni rukojmí a že na účinné kontroly na hranici bude dohlížet OBSE;
- L. vzhledem k tomu, že prezident Porošenko dne 14. července 2014 prohlásil, že příslušníci ruských ozbrojených sil bojují spolu s povstalcí proti ukrajinským ozbrojeným silám a že Rusko zavedlo nový raketový systém; vzhledem k tomu, že podle zdrojů NATO Rusko údajně rebelům posílá hlavní bojové tanky, dělostřelecké a jiné zbraně a umožňuje překračovat hranice námezdným vojákům, kteří se přidávají k milicím rebelů;
- M. vzhledem k tomu, že se dne 11. července 2014 konalo v Bruselu informační setkání EU, Ukrajiny a Ruska ohledně provádění dohody o přidružení, včetně prohloubené a komplexní zóny volného obchodu, mezi EU a Ukrajinou; vzhledem k tomu, že tento proces je užitečný a že by vysvětlení přínosů dohody o přidružení, včetně prohloubené a komplexní zóny volného obchodu, a věnování pozornosti všem oprávněným obavám všech stran mohlo překonat dlouhotrvající rozdílné pohledy;

1. vítá podepsání zbývajících ustanovení dohody o přidružení, včetně prohloubené a komplexní zóny volného obchodu, a je přesvědčen, že tento krok nastartuje politické a hospodářské reformy, přispěje k modernizaci, posílení právního státu a povede k oživení hospodářského růstu; vyjadřuje Ukrajině svou podporu v pokračování prozatímního provádění dohody; prohlašuje, že Evropský parlament dokončí postup ratifikace dohody co nejdříve; vyzývá členské státy a Ukrajinu, aby dohodu bez prodlení ratifikovaly s cílem zajistit co nejdříve její plné provádění; zdůrazňuje, že dohoda o přidružení, včetně prohloubené a komplexní zóny volného obchodu, není v žádném případě propojena se vstupem do NATO;
2. rovněž vřele vítá podepsání dohod o přidružení s Gruzíí a Moldavskem, které je začátkem nové éry politických a hospodářských vztahů těchto zemí s EU; vyzývá k tomu, aby byly neprodleně ratifikovány, a vítá skutečnost, že Parlament Moldavska tak již učinil; odmítá represivní obchodní opatření, která přijalo Rusko vůči těm zemím, které podepsaly dohodu o přidružení s EU, jelikož tyto dohody nepředstavují pro Rusko žádnou hrozbu; zdůrazňuje skutečnost, že tyto kroky jsou v rozporu s pravidly Světové obchodní organizace a jsou politicky motivovány, a proto zcela nepřijatelné;
3. vítá zvolení Petra Porošenka do úřadu prezidenta Ukrajiny v prvním kole spravedlivých a demokratických voleb; konstatuje, že výsledek voleb ukazuje silnou podporu občanů evropské a demokratické perspektivě země;
4. podporuje mírový plán jako významnou šanci na zmírnění konfliktu a mír; podporuje rozhodné kroky prezidenta Porošenka k zajištění jednoty, svrchovanosti a územní celistvosti Ukrajiny; vítá jeho odhodlání řešit problém systematické korupce a zneužívání veřejných prostředků; znovu opakuje, že Rusko je zapojeno do vojenské intervence a souvisejícího zásobování; vyzývá Rusko, aby plnilo své mezinárodní závazky, skutečně se odhodlalo jednat o mírovém urovnání konfliktu a využilo svého skutečného vlivu k zastavení jakéhokoli násilí;
5. vyzývá k novému setkání třístranné kontaktní skupiny ohledně urovnání sporu na jihovýchodě Ukrajiny a podporuje nové způsoby komunikace mezi stranami;
6. zdůrazňuje, že základním právem ukrajinského lidu je svobodně rozhodnout o ekonomické a politické budoucnosti své země, a připomíná právo Ukrajiny na sebeobranu v souladu s článkem 51 Charty OSN; znovu opakuje, že mezinárodní společenství podporuje jednotu, svrchovanost a územní celistvosti Ukrajiny; naléhavě vyzývá ukrajinské bezpečnostní síly, aby při tzv. protiteroristických operacích plně dodržovaly mezinárodní humanitární právo a mezinárodní právo v oblasti lidských práv, a zdůrazňuje potřebu chránit civilní obyvatelstvo; vyzývá rebely a námezdní vojáky, aby učinili to samé a nepoužívali civilisty jako lidské štíty; zdůrazňuje potřebu politického řešení krize a naléhavě vyzývá všechny strany, aby prokázaly zdrženlivost a podporovaly příměří, které je třeba co nejdříve vyhlásit a důsledně dodržovat;
7. odsuzuje ruskou agresi vůči Krymu coby vážné porušení mezinárodního práva a ukrajinské svrchovanosti a územní celistvosti a odmítá ruskou politiku fait accompli v zahraničních vztazích; považuje anexi Krymu za nelegální a odmítá uznat faktickou vládu Ruska na poloostrově; vítá rozhodnutí zakázat dovoz zboží z Krymu a Sevastopolu, které nemá ukrajinské osvědčení, a vyzývá další země, aby přijaly podobná opatření v souladu s rezolucí Valného shromáždění OSN 68/262;

8. odsuzuje pokračující násilí a každodenní ztráty na životech na východní Ukrajině, ničení domovů a majetků a přesun mnoha stovek civilistů z oblastí zasažených konfliktem do bezpečných zón; vítá dobrou vůli, kterou prokázala ukrajinská strana, když přijala jednostranné příměří, a vyjadřuje politování nad tím, že povstalci a námezdní vojáci tento příklad odmítli následovat; vyjadřuje hluboké obavy v souvislosti s bezpečností občanů, kteří stále nemohou opustit Doněcký a Luhanský region; vyjadřuje politování nad ztrátami lidských životů a nad skutečností, že mezi oběťmi jsou i děti; vyjadřuje upřímnou soustrast jejich rodinným příslušníkům; odsuzuje jakékoli cílené útoky na civilní obyvatelstvo a vyzývá k důslednému dodržování mezinárodního humanitárního práva;
9. vyzývá Rusko, aby podpořilo mírový plán s opravdovým odhodláním, přijalo opatření k účinné kontrole svých hranic s Ukrajinou a zastavilo pokračující pronikání nezákonně ozbrojených mužů, zbraní a vybavení, využilo svou moc nad povstalci a námezdními vojáky a přinutilo je dodržovat příměří, složit zbraně a stáhnout se zpět do Ruska koridorem pro odchod vojáků, jak je stanoveno v Porošenkově mírovém plánu, což by bylo prvním dlouho očekávaným konkrétním krokem, který by dokázal, že Rusko je skutečně odhodláno krizi řešit;
10. odsuzuje nezákonné zadržení ukrajinské vojenské pilotky Nadiji Savčenkové v Rusku a požaduje její okamžité propuštění a rovněž propuštění všech dalších zajatců zadržovaných na Ukrajině nebo v Rusku;
11. vyzývá místopředsedkyni Komise, vysokou představitelku Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku a Evropskou službu pro vnější činnost, aby hrály důležitější úlohu a zviditelnily se v mechanismu dialogu vytvořeného s cílem vyřešit krizi, a to včetně kontaktní skupiny;
12. vítá rozšíření stávající sankcí na dalších 11 osob, z nichž většina jsou úředníci takzvaných separatistických úřadů; vítá přípravné kroky, které učinila Rada, ESVC a členské státy s cílem rozšířit sankce proti Rusku, které by měly zahrnovat hospodářské, finanční a energetické odvětví, a embargo na zbraně a duální technologie; vyzývá k tomu, aby byl vydán kolektivní zákaz prodeje zbraní do Ruska, a naléhavě vyzývá, aby se tento zákaz uplatňoval, dokud se situace na východní Ukrajině nestabilizuje; varuje, že další kroky Ruska směřující k destabilizaci situace na Ukrajině s sebou ponесou větší a dalekosáhlé důsledky pro vztahy mezi EU a Ruskem;
13. žádá, aby Rada vyzvala Rusko k plnění svých mezinárodních závazků podle mezinárodního práva, a pokud to bude situace vyžadovat, použila třetí fázi sankcí;
14. naléhavě vyzývá Radu, aby přijala konzistentnější a důraznější strategii a byla jednotná v otázce ukrajinské krizi a chování ruské vlády, včetně otázek týkajících se energetické bezpečnosti EU; odsuzuje skutečnost, že některé členské státy tuto jednotnost nezachovávají a neprojevují se s EU dostatečně solidárně;
15. podporuje obnovené vzájemné příměří s cílem stabilizovat bezpečnostní situaci, dosáhnout skutečného zmírnění konfliktu a vytvořit podmínky pro provádění mírového plánu prezidenta Porošenka, což je podmíněno oboustranným dodržováním příměří, propuštěním zajatců a účinnými kontrolami hranic prováděnými OBSE; vítá nedávný úspěch ukrajinských sil na východní Ukrajině a skutečnost, že znovu získaly kontrolu nad řadou velkých měst;

16. je pevně přesvědčena, že úloha zvláštní monitorovací mise OBSE by měla být posílena a měla by mít k dispozici větší materiální a finanční prostředky s cílem podpořit Ukrajinu při zajišťování a monitorování regionů podél své hranice;
17. připomíná ukrajinské vládě, že v zemi jsou naléhavě zapotřebí hospodářské a politické reformy; zdůrazňuje, že domácí reformy by neměly být činěny pouze na základě vnějšího nátlaku, ale měly by se zakládat na solidní podpoře veřejnosti vůči modernizaci země a vytváření udržitelných hospodářských a sociálních podmínek;
18. požaduje, aby byly nezávislé a nestranně vyšetřeny všechny tragické události a zločiny proti lidskosti, ke kterým od listopadu 2013 došlo ve všech částech Ukrajiny, a aby byly odpovědné osoby předány spravedlnosti, přičemž toto vyšetřování se silným mezinárodním zastoupením by probíhalo pod dohledem Rady Evropy; vyjadřuje své přesvědčení, že obnovit důvěru ukrajinské společnosti a rodin a přátel obětí v instituce pomůže pouze efektivní vyšetření těchto zločinů;
19. připomíná, že je třeba skoncovat se systematickým a strukturálním oklešťováním lidských práv, špatnou správou věcí veřejných, široce rozšířenou korupcí a s kolosální stínovou ekonomikou; zdůrazňuje význam probíhající ústavní reformy na Ukrajině a význam rozvoje občanské společnosti vybudováním skutečné participativní demokracie, která bude prosazovat a chránit lidská práva, zaručí spravedlnost a řádnou správu věcí veřejných pro všechny obyvatele všech regionů země, a tím přispěje k její bezpečnosti a stabilitě; vyzývá k přijetí antidiskriminačních právních předpisů v souladu s evropskými standardy;
20. zdůrazňuje, že je potřeba budovat důvěru mezi různými komunitami ve společnosti, a vyzývá k procesu trvalého usmíření; v této souvislosti zdůrazňuje význam, který má zahájení inkluzivního národního dialogu a to, aby se upustilo od propagandy, nenávislných projevů a rétoriky, včetně těch pocházejících z Ruska, které by mohly konflikt dále vyostřit;
21. domnívá se, že je nanejvýš důležité zahájit postupný proces decentralizace ústřední moci na regionální a obecní správní orgány v souladu se zásadou subsidiarity EU, aniž by při tom byla narušena vnitřní rovnováha pravomocí a účinné fungování státu;
22. vítá přijetí zákona o zadávání veřejných zakázek a vyzývá k jeho důslednému provádění; očekává rychlé zřízení politicky nezávislé agentury pro boj proti korupci s pravomocí vyšetřovat korupční jednání;
23. zdůrazňuje, že je zapotřebí posílit právní stát, a to i reformou soudnictví, která by přispěla k obnovení důvěry občanů v soudní systém, a odpolitizovat a demilitarizovat struktury donucovacích orgánů;
24. vítá rozhodnutí zřídit na Ukrajině misi v rámci společné bezpečnostní a obranné politiky; vyzývá místopředsdkyni Komise, vysokou představitelku Unie a členské státy, aby urychlily její zřízení; je přesvědčen, že tato mise musí mít ambiciózní mandát s cílem efektivně podpořit Ukrajinu v jejích snahách hloubkově stabilizovat situaci v zemi;
25. znovu vyjadřuje svou podporu záměru prezidenta Porošenka uspořádat předčasné parlamentní volby; zdůrazňuje skutečnost, že volby se musí konat v souladu s doporučeními Benátské komise;

26. vyjadřuje hluboké obavy ze zhoršování situace v oblasti lidských práv a humanitární situace na východní Ukrajině a na Krymu způsobované z popudu Ruska povstalci a námezdnými vojáky, zejména co se týče mučení, zabíjení, případy zmizení novinářů a aktivistů a zadržování rukojmích, včetně případů únosů dětí; vyzývá k lepší ochraně civilistů a dále aby ukrajinské orgány zaručily humanitární pomoc v postižených oblastech;
27. v této souvislosti připomíná nedávnou zprávu Amnesty International a rozhodně odsuzuje únosy, kruté bití, mučení, vraždy, popravu bez soudního procesu a další závažná zneužívání lidských práv a porušování humanitárních právních předpisů s ohledem na aktivisty, demonstranty, novináře a mnoho dalších občanů, kteří se konfliktu na východě Ukrajiny aktivně neúčastní, ke kterým došlo v posledních třech měsících a která páchali zejména ozbrojení separatisté a v některých případech vládní síly; podporuje výzvu určenou ukrajinské vládě, aby vytvořila jednotný a pravidelně aktualizovaný registr případů oznámených únosů a začala důkladné a nezávislé vyšetřování všech údajných obvinění ze zneužívání síly, krutého zacházení nebo mučení;
28. zdůrazňuje potřebu nalézt jasné, spravedlivé a stabilní řešení na zajištění bezpečnosti dodávek plynu z Ruska na Ukrajinu, jelikož jde o nezbytný předpoklad pro hospodářský rozvoj a stabilitu Ukrajiny; je přesvědčen, že EU by měla i nadále napomáhat dosažení dohody, která by Ukrajině umožnila platit za své nákupy plynu přiměřené ceny, které nebudou politicky ovlivněny; zdůrazňuje, že používání energie jako nástroje zahraniční politiky dlouhodobě podkopává důvěryhodnost Ruska coby spolehlivého obchodního partnera EU a že ta musí prioritně snižovat svou závislost na ruském plynu;
29. vyzývá členské státy, aby zajistily dostatečné dodávky plynu prostřednictvím zpětného toku ze sousedního státu v EU; vítá v této souvislosti memorandum o porozumění o zpětném toku mezi Slovenskem a Ukrajinou, což by mělo Ukrajinu podpořit v zavedení transparentního a spolehlivého systému pro přepravu plynu; připomíná strategickou úlohu Energetického společenství, jemuž v roce 2014 Ukrajina předsedá; vítá skutečnost, že spolupráce s Ukrajinou tvoří nedílnou součást evropské strategie energetické bezpečnosti, kterou Komise představila v červnu 2014;
30. vítá skutečnost, že Ukrajina nedávno zahájila druhou fázi akčního plánu pro uvolnění vízového režimu, čímž znovu potvrdila své odhodlání zavést potřebné právní předpisy, politiku a institucionální právní rámec; vyjadřuje své přesvědčení, že konečným cílem by mělo být rychlé zavedení bezvízového styku; vyzývá k tomu, aby mezitím byly okamžitě zavedeny velmi jednoduché a finančně nenáročné dočasné postupy udělování víz na úrovni EU a členských států;
31. vítá skutečnost, že Komise vytvořila Skupinu na podporu Ukrajiny, která poskytne ukrajinským orgánům veškerou potřebnou pomoc při provádění politických a hospodářských reforem která se bude zabývat prováděním „evropské reformní agendy“;
32. zdůrazňuje potřebu bránit evropské zájmy a hodnoty a podporovat stabilitu, prosperitu a demokracii v zemích na evropském kontinentě;
33. připomíná svůj názor, že dohody o přidružení nejsou konečným cílem budování vztahů EU s Ukrajinou a zeměmi Východního partnerství; v této souvislosti zdůrazňuje, že podle článku 49 Smlouvy o Evropské unii mají Gruzie, Moldavsko a Ukrajina – stejně jako kterýkoli jiný evropský stát – evropskou perspektivu a mohou požádat o členství v

Evropské unii, pokud dodržují zásady demokracie, základní svobody, lidská práva a práva menšin a zajišťují fungování právního státu;

34. pověřuje svého předsedu, aby předal toto usnesení Radě, Komisi, vládám členských států, prezidentovi, vládě a parlamentu Ukrajiny, Radě Evropy a prezidentovi, vládě a parlamentu Ruské federace.